

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΤΑΜΟΥ

Εκπαιδευτικός Μηχανολόγος Μηχανικός, ΠΕ12

Διευθυντής ΕΠΑΛ Λευκάδος

1^η ΕΡΓΑΣΙΑ Ε' ΚΥΚΛΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

ΘΕΜΑ:

**«Από τον εξωτερικό εξαναγκασμό στην εσωτερική πειθαρχία
και την ανάπτυξή της στο σχολείο»**

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Αικατερίνη Μαριδάκη -Κασσωτάκη

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΑΘΗΝΑ 2013

«Από τὸν ἐξωτερικὸ ἐξαναγκασμὸ στὴν ἐσωτερικὴ πειθαρχία καὶ τὴν ἀνάπτυξί της στὸ σχολεῖο»

τοῦ Ἀναστασίου Στάμου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οἱ καλὲς σχέσεις ἀνάμεσα σὲ ἐκπαιδευτικούς καὶ μαθητές, καθὼς καὶ μεταξὺ τῶν μαθητῶν στὸ σχολικὸ περιβάλλον εἶναι πρῶτιστη φροντίδα τοῦ σχολείου γιὰ νὰ ἐπιτελῇ τοὺς στόχους του καὶ νὰ προλαμβάνη φαινόμενα συγκρούσεων καὶ ἀπειθαρχίας. Ἡ ἐργασία αὐτὴ στοχεύει στὴν ἐπισκόπησι ὅλων τῶν αἰτιῶν ποὺ προκαλοῦν συγκρούσεις καὶ ἀπειθαρχία στὸ σχολεῖο, καθὼς καὶ στὴν εὐαισθητοποίησι τῶν ἐκπαιδευτικῶν γιὰ τὴν ἐπιδίωξι ἀρμονικῆς σχολικῆς ζωῆς μέσω τῆς ἐφαρμογῆς μεθόδων ἀναπτύξεως ἐσωτερικῆς πειθαρχίας στοὺς μαθητές.

Στὴν πρώτη ἐνότητα ἀναφέρονται οἱ διαπροσωπικὲς σχέσεις μαθητῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν γιὰ τὴν ἐπίτευξι θετικοῦ κλίματος, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀποφυγὴ ἢ τὴν διευθέτησι πιθανῶν συγκρούσεων ποὺ μπορεῖ νὰ προκύπτουν, εἴτε ἀνάμεσα σὲ μαθητές, εἴτε μεταξὺ ἐκπαιδευτικῶν καὶ μαθητῶν. Ἐρευνῶνται οἱ αἰτίες τῶν συγκρούσεων μέσα στὸ σχολικὸ περιβάλλον.

Στὴν δεύτερη ἐνότητα ἀναφέρονται οἱ λόγοι τῆς ἀπειθαρχίας ἀπέναντι στὸν κανονισμὸ λειτουργίας τοῦ σχολείου καὶ ἀπέναντι στὸν ἐκπαιδευτικὸ κατὰ τὴν ὥρα τῆς διδασκαλίας, καθὼς καὶ οἱ ἐνδεδειγμένοι τρόποι παιδαγωγικῆς παρεμβάσεως γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς πειθαρχίας μὲ στόχο τὴν αὐτοπειθαρχία.

Συζητοῦνται οἱ ἀρχὲς καὶ οἱ τρόποι γιὰ τὴν ἀνάπτυξι ἐσωτερικῆς πειθαρχίας στὸ σχολεῖο καὶ γίνονται σχετικὲς προτάσεις, τόσον ἀπὸ τὶς μελέτες τῆς βιβλιογραφίας ὅσον καὶ ἐκ προσωπικῆς ἐμπειρίας καὶ ἐπιγνώσεως.

Ἔχουμε ἐπομένως ἕναν σύντομο καὶ περιεκτικὸ ὁδηγὸ στὴν διάθεσι κάθε ἐκπαιδευτικοῦ γιὰ τὴν ἄρτια ἐνημέρωσί του περὶ τῶν πορισμάτων τῶν μελετῶν τῶν ἐπιστημόνων τῆς Παιδαγωγικῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς σχολικῆς πειθαρχίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ

Με τόν ὄρο σχολική πειθαρχία ἐννοοῦμε σήμερα τήν διαμόρφωσι τῶν προϋποθέσεων ἐκείνων πού ἐξασφαλίζουν μία ἀνενόχλητη, ἀπρόσκοπτη καί μεθοδική ἐργασία καί συνεργασία τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως γιά τήν ἐπίτευξι τῶν διδακτικῶν καί μαθησιακῶν στόχων (Hagemaster, 1982). Γιά τήν διασφάλισι τῆς ἀπαιτούμενης πειθαρχίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ παιδαγωγική παρέμβασις τοῦ σχολείου (Stiendorf, 1976). Τò νομοκρατούμενο σχολεῖο θεωρεῖται ὡς ἕνας ἐνδιάμεσος σταθμὸς μεταξὺ τοῦ κλειστοῦ οἰκογενειακοῦ κύκλου καί τῆς εὐρύτερης κοινωνίας, ὁ ὁποῖος λειτουργεῖ ὡς φορέας ἠθικῆς διαπαιδαγωγήσεως ἀτόμων καί κοινωνικῶν ὁμάδων, ἱκανῶν νὰ ἐνταχθοῦν, χωρὶς σοβαρὰ προβλήματα προσαρμογῆς, στὸ εὐρύτερο κοινωνικὸ σύνολο (Ματσαγγούρας, 1982).

Α' Ἐνότης: Διαπροσωπικὲς Σχέσεις καὶ Συγκρούσεις

Καλὲς σχέσεις μεταξὺ Ἐκπαιδευτικῶν καί Μαθητῶν θεωροῦνται αὐτὲς πού στηρίζονται στὸν μεταξὺ τους ἀλληλοσεβασμὸ, στὴν ἐντιμότητα, στὴν προσπάθεια ἀνταποκρίσεως στὶς προσδοκίες καί στὶς ἀνάγκες τοῦ ἄλλου, στὴν ἀλληλοκατανόησι, στὴν ἀξιοπρεπῆ συμπεριφορὰ καί στὴν ἀλληλοὑποστήριξι. Μποροῦμε νὰ προσθέσουμε ἐπίσης τὴν δυνατότητα τῆς ἐλευθέρως ἐκφράσεως ἰδεῶν, τὴν δημιουργία ἀτμόσφαιρας πού καθιστᾷ δυνατὴ τὴν ἐκδήλωσι θετικῶν συναισθημάτων, τὴν διαμόρφωσι συνθηκῶν πού διασφαλίζουν τὴν συνεκτικότητα τῆς σχολικῆς τάξεως, τὴν ἰσότιμη καί δίκαιη ἀντιμετώπισι ὅλων τῶν μαθητῶν (Μαριδάκη-Κασσωτάκη, 2012). Παρὰ ταῦτα εἶναι δυνατόν νὰ ἐμφανισθοῦν συγκρούσεις, οἱ ὁποῖες εἶναι συχνότερες ὅταν οἱ μαθητὲς βρίσκονται στὴν περίοδο τῆς ἐφηβείας.

Τὰ συνηθέστερα αἴτια τῶν συγκρούσεων αὐτῶν εἶναι: α) ἡ ἐπαναλαμβανόμενη ἔλλειψις προσοχῆς στὰ ὅσα λέει ὁ δάσκαλος καί ἡ ἐπίδειξις γενικῆς ἀδιαφορίας γιά τὸ μάθημα ἐκ μέρους τοῦ μαθητῆ, β) ἡ χρῆσις προσβλητικῶν ἢ εἰρωνικῶν ἐκφράσεων ἐκ μέρους τοῦ εκπαιδευτικοῦ, γ) ἡ αἴσθησις ὠρισμένων μαθητῶν ὅτι ὁ δάσκαλος τοὺς «ἔχει βάλει στὸ μάτι» ἢ ὅτι δὲν τοὺς συμπαθεῖ, δ) ἡ ἐπιβολὴ πειθαρχίας μέσα ἀπὸ ἐξαναγκασμὸ, ε) ἡ ὑπέρμετρη αὐστηρότης καί ἡ ἀδυναμία τοῦ εκπαιδευτικοῦ νὰ ἐλιχθῆ ὅταν προκύπτει συγκρουσιακὴ κατάστασις, στ) ἡ ἐντύπωσις ὅτι ὑπάρχει ἀδικία στὴν βαθμολογία ἢ ὅτι ὁ εκπαιδευτικὸς λειτουργεῖ μεροληπτικά (Martin, 1981, Giroux, 1985, Μιχαλόπουλος, 1990, Φασουλῆς, 2006). Σὲ μεγαλύτερες ἡλικίες οἱ συγκρούσεις μπορεῖ νὰ ἔχουν ὡς ὑπόβαθρο διαφωνίες ἰδεολογικοῦ καί ἀξιακοῦ χαρακτῆρα (Μπροῦζος, 1999).

Οἱ καλὲς σχέσεις μεταξὺ συμμαθητῶν προσδιορίζονται ἀπὸ τὸν ἀμοιβαῖο σεβασμὸ, τὴν ἀλληλεγγύη, τὴν ἀλληλοὑπεράσπισι, τὴν φιλία, τὴν συντροφικότητα,

τὸ αἶσθημα ἐμπιστοσύνης, τὴν συνεργασία καὶ τὴν σύμπραξι πρὸς ἐπίτευξι κοινῶν στόχων. Ἡ ἀποδοχὴ τοῦ κάθε μαθητῆ ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ ὁμάδα τῆς σχολικῆς τάξεως ἀποτελεῖ βασικὴ ψυχοκοινωνικὴ ἀνάγκη, ποὺ προηγεῖται ἀπὸ τὴν ἀνάγκη γιὰ γνῶσι (Κοσμοπούλου, 1983, Παπαστάμου, 1989).

Οἱ διαπροσωπικὲς συγκρούσεις στὴν τάξι εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν διαφορετικῶν ἀντιλήψεων ποὺ ἔχουν οἱ μαθητές (Gordon, 1981), καθὼς καὶ τῶν προβλημάτων ποὺ συναντοῦν στὴν καθημερινὴ σχολικὴ πραγματικότητα (Becker, 1982). Ὡστόσο οἱ διαφορετικὲς ἀπόψεις καὶ οἱ διαφωνίες τῶν μαθητῶν ὀφείλουν νὰ ἐκδηλώνωνται στὸ πλαίσιο τοῦ δημοκρατικοῦ διαλόγου καὶ νὰ μὴν ἐκτρέπωνται σὲ βίαιες ἀντιπαραθέσεις.

Ὁ ρόλος τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ στὶς διαπροσωπικὲς συγκρούσεις τῶν μαθητῶν ὀφείλει νὰ εἶναι παρεμβατικὸς καὶ νὰ ἀποτρέπη τὶς ἀκρότητες. Ἄν μάλιστα ὁ ἐκπαιδευτικὸς ἐκμεταλλευθῆ καὶ ἀξιοποιήσῃ κατάλληλα αὐτὲς τὶς συγκρούσεις, ὡς προῖον φυσικῆς καὶ αὐθόρμητης ἐκδηλώσεως τοῦ μαθητῆ, τότε μποροῦν νὰ ἀποτελέσουν ἀφετηρία γιὰ ἐνίσχυσι τῆς ἱκανότητος προσαρμογῆς τοῦ μαθητῆ στὸ σχολικὸ καὶ στὸ εὐρύτερο κοινωνικὸ περιβάλλον (Κανάκης, 1987).

Οἱ καλὲς σχέσεις μεταξὺ δασκάλων καὶ μαθητῶν ἔχουν πολλαπλὲς θετικὲς ἐπιδράσεις στὴν προσωπικὴ καὶ ἀκαδημαϊκὴ ἀνάπτυξι τῶν μαθητῶν, στὴν προσαρμοστικότητά τους καὶ στὶς ἐπιδόσεις τους, στὴν παρότρυνσι καὶ στὴν αὐτοεκτίμησί τους (Ryan & Grolnick, 1986, Birch & Ladd, 1997). Ἐπιπροσθέτως ἐπηρεάζουν εὐμενῶς καὶ τὶς σχέσεις τους μὲ τοὺς συμμαθητές τους καὶ ἀποτελοῦν σημαντικὸ παράγοντα διαμορφώσεως θετικοῦ κλίματος στὴν σχολικὴ τάξι καὶ στὴν συνοχὴ της (Bennet, 1976, Brophy & Good, 1986).

Ἀντιθέτως, ἡ διαταραχὴ τῶν σχέσεων διδασκόντων καὶ διδασκομένων ἀποβαίνει εἰς βᾶρος τῆς μαθήσεως, εὐνοεῖ τὴν παραβατικότητα τῶν μαθητῶν καὶ τὴν σχολικὴ ἀποτυχία, αὐξάνει δὲ καὶ τὸν κίνδυνο ἐγκαταλείψεως τοῦ σχολείου (Edwards, 1997). Ἡ ποιότης τῆς σχέσεως δασκάλου καὶ μαθητῆ εἶναι πιὸ σημαντικὴ ἀπὸ τὸ τί διδάσκει ὁ δάσκαλος, πῶς τὸ διδάσκει ἢ σὲ ποιὸν προσπαθεῖ νὰ τὸ διδάξῃ (Gordon, 1999).

Β' Ἐνότης: Ἀπειθαρχία καὶ Παρεμβάσεις

Ἀνάλογα μὲ τὸν τρόπο καὶ τὰ μέσα ποὺ χρησιμοποιοῖ τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ πειθαρχίας, διακρίνουμε δύο διάφορες μορφές. Ἔχουμε ἀρχικῶς τὴν πειθαρχία ποὺ ἐπιβάλλεται μὲ τὸν φόβο καὶ τὴν βία. Τὴν ὀνομάζουμε ἀναγκαστικὴ πειθαρχία ἢ ἐξωτερικὸ ἐξαναγκασμό. Ἔχουμε κατόπιν τὴν πειθαρχία ποὺ εἶναι ἀποτέλεσμα ἐλευθέρας βουλήσεως τοῦ μαθητῆ. Αὐτὴν τὴν ὀνομάζουμε αὐτοπειθαρχία ἢ ἐσωτερικὴ πειθαρχία (Horney, 1964).

Στο σχολείο συνήθως εφαρμόζονται και οι δύο μορφές πειθαρχίας, με σκοπό άφενός την τήρησι των κανονισμών λειτουργίας του σχολείου, άφετέρου την καλύτερη διεξαγωγή τής διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας. Η έξωτερική πειθαρχία βρίσκει εφαρμογή περισσότερο στις μικρές τάξεις, ενώ στις μεγαλύτερες τάξεις εφαρμόζεται περισσότερο ή έσωτερική πειθαρχία, που άποτελεϊ και την βάσι πάνω στην όποία στηρίζεται τó έργο τής Άγωγής (Άραβανής, 2000). *(Τó μείζον θέμα τής Άγωγής θά άποτελέση ιδιαίτερο κεφάλαιο, που θά μās άπασχολήση έκτενέστερα στο έπόμενο θέμα: «Σχέσεις μαθητών εκπαιδευτικών και ό ρόλος τους στο πλαίσιο τής σχολικής άγωγής και τής μαθήσεως»).*

Ό εκπαιδευτικός όφείλει νά κατευθύνη προοδευτικά τούς μαθητές άπό την έξωτερική στην έσωτερική πειθαρχία, προσπαθώντας νά τούς βοηθήση και καθοδηγήση νά οικειοποιηθούν μία σειρά άπό έσωτερικούς κανόνες, που θά προσδιορίζουν την γενικότερη συμπεριφορά τους, γενόμενοι άποδεκτοί και χρήσιμοι στην κοινωνία.

Άς γνωρίσουμε όμως και κάποιους άλλου είδους προβληματισμούς. Για την άπειθαρχία στην σχολική τάξη συχνά κατηγορούμε τούς μαθητές. Μήπως όμως ό μαθητής άντιδρά, έπειδή δέν έχει άλλον τρόπο νά άμυνθῆ άπέναντι σέ ένα σύστημα που θεωρεϊ πώς τόν καταπιέζει; Μήπως τελικά τó σχολείο είναι εκείνο τó όποιο λειτουργεϊ «παρά φύσιν» (Πυργιωτάκης, 2000), ύποχρεώνοντας τó παιδί νά κάνη τελείως διαφορετικά πράγματα άπό αυτά που θά ήθελε νά κάνη, σύμφωνα με την ίδιουσγκρασία του; Μήπως τó σχολείο τελικά είναι εκείνο που δημιουργεϊ προβλήματα στον μαθητή και όχι ό μαθητής σ' αυτό; Μήπως δέν είναι τά παιδιά ύπεύθυνα, που δέν μπορούν νά προσαρμοστούν στο σχολικό περιβάλλον, αλλά τó σχολείο, που δέν μπορεί τó ίδιο νά προσαρμοστῆ στις άπαιτήσεις, στις άνάγκες και στις ιδιαιτερότητες τών παιδιών; (Διαμαντόπουλος, 2002).

Η θεσμικά κατοχυρωμένη παιδαγωγική έξουσία του εκπαιδευτικού και ή διαμορφωμένη σχολική πραγματικότητα έγκλωβίζουν τόν μαθητή σ' ένα έξουσιαστικό πλαίσιο, τó όποιο διαχειρίζεται άποκλειστικά ό εκπαιδευτικός, και τόν ύποχρεώνουν σέ έναν παθητικό ρόλο. Ό μαθητής διδάσκεται νά δέχεται την πειθαρχία που έπιβάλλει τó σχολείο. Δέν ένθαρρύνεται νά έκδηλώση την προσωπικότητά του ούτε νά αισθάνεται ύπεύθυνος για τις πράξεις του. Τó σχολείο μαθαίνει στον μαθητή όχι νά έλευθερώνεται, αλλά νά ύποτάσσεται (Κωνσταντίνου, 1997).

ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι διαπροσωπικές συγκρούσεις τών μαθητών συχνά έπεκτείνονται και στις σχέσεις τους με τόν εκπαιδευτικό στο πλαίσιο τής διδακτικής-μαθησιακής διαδικασίας. Οι διαφωνίες και οι συγκρούσεις μεταξύ δασκάλου και μαθητών,

μολονότι διαφέρουν σε ένταση και διάρκεια, δημιουργούνται καθημερινά στην αίθουσα διδασκαλίας, κάθε φορά που οι μαθητές έκδηλώνουν ανεπιθύμητη συμπεριφορά, δηλαδή παραβαίνουν τους κανόνες που ρυθμίζουν την διαδικασία της διδασκαλίας. Ο εκπαιδευτικός όμως μπορεί να εκμεταλλευθεί και να αξιοποιήσει τις διαφωνίες και τις συγκρούσεις του με τους μαθητές, αρκεί να τις θεωρή αὐτονόητες και φυσικές και να τις αντιμετωπίσει με κατανόηση, αναζητώντας πάντα τὰ βαθύτερα αἰτία τους.

Ἡ προσπάθεια ὑποταγῆς τοῦ μαθητῆ στοῦ σχολεῖο ὁδηγεῖ συνήθως σ' ἀντίθετα ἀποτελέσματα και συχνὰ προκαλεῖ φαινόμενα ἀπειθαρχίας. Ἡ εὐθύνη τῶν πειθαρχικῶν προβλημάτων που παρουσιάζονται καθημερινὰ στην σχολικὴ τάξη, δὲν μπορεῖ νὰ ἀποδοθῆ ἀποκλειστικὰ στοῦ σχολεῖο και στοῦ εκπαιδευτικοῦ, ὅπως δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀποδοθῆ ἀποκλειστικὰ και στοῦ μαθητῆ. Τὸ ζητούμενο πάντως εἶναι ἡ ἀναζήτησις ἀπὸ κοινοῦ τρόπων και μέσων ἀντιμετώπισεως τῶν πειθαρχικῶν προβλημάτων.

Γιὰ τὴν διατήρησι θετικοῦ κλίματος στοῦ σχολικὸ περιβάλλον στόχος μας ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ ἐσωτερικῆς πειθαρχίας ἢ αὐτοπειθαρχίας (αὐτονομίας και αὐτοτέλειας) στοὺς μαθητές. Τοιοῦτοτρόπως προετοιμάζονται γιὰ ἄρμονικὲς σχέσεις στοῦ εὐρύτερο κοινωνικὸ πλαίσιο με ἀποφυγὴ συγκρούσεων που ἐμποδίζουν τὴν πρόοδο σε προσωπικὸ ἐπίπεδο και σε ἐπίπεδο κοινωνίας και πολιτείας.

Ἡ μετάβασις τῶν μαθητῶν ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸ ἐξαναγκασμὸ στην ἐσωτερικὴ πειθαρχία διευκολύνεται, ἂν τοὺς προσφέρεται ἡ εὐκαιρία νὰ συμμετέχουν, με ἀνοικτὸ δημοκρατικὸ διάλογο και διαδικασίες, στην διαμόρφωσι τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ πειθαρχίας τῆς σχολικῆς τάξεως και λειτουργίας τοῦ σχολείου.

Συχνὰ ἡ πειθαρχία εἶναι ζήτημα ἐνδιαφέρουσας ἀπασχολήσεως τῶν μαθητῶν. Ὁ καλύτερος τρόπος ἀποκαταστάσεως τῆς πειθαρχίας στην τάξη εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον μάθημα, τὸ μάθημα που γίνεται κατανοητὸ ἀπ' ὅλους, που ἀνταποκρίνεται στὶς ἰδιαίτερες ἀνάγκες, ἰκανότητες και δεξιότητες τῶν μαθητῶν. Ἐνῶ τὸ μάθημα που βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὰ ἐνδιαφέροντα τῶν μαθητῶν, που ὑπερβαίνει τὶς ἰκανότητές τους ἢ ἔχει ἀπαιτήσεις σημαντικὰ κατώτερες ἀπὸ τὶς δυνατότητές τους, δὲν προκαλεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τους με ἀποτέλεσμα τὴν ἐμφάνισι προβλημάτων πειθαρχίας.

Ἐπὶ πλέον πρέπει ὁ δάσκαλος νὰ προσέρχεται στοῦ μάθημα ξεκούραστος και ἤρεμος, νὰ εἶναι καλὰ προετοιμασμένος και νὰ κατέχη τὸ ἀντικείμενο διδασκαλίας. Πρέπει νὰ ἐφαρμόζη τὴν κατάλληλη μέθοδο διδασκαλίας, νὰ προκαλεῖ τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ τῶν μαθητῶν, και νὰ λαμβάνη σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν του τὴν κοινωνιομετρικὴ δομὴ τῆς τάξεως.

Στὴν ἐπίτευξι ἄρμονικοῦ και θετικοῦ κλίματος στοῦ σχολεῖο πρωταγωνιστικὸ παράγοντα ὀφείλει νὰ διαδραματίσει και ὁ διευθυντής. Πρὸς τοῦτο θὰ πρέπη νὰ ἐφαρμόζη τὴν τεχνικὴ τοῦ ἡγέτη. Ἡ ἡγεσία εἶναι καθοριστικὸς παράγων

άποτελεσματικότητας της σχολικής μονάδος. *(Τούτο αποτελεί το θέμα της τρίτης εργασίας).*

Από προσωπική εμπειρία και επίγνωση καταθέτω επίσης τους εξής προβληματισμούς. Στην ελληνική ειδικώς πραγματικότητα, για την άσχημη κατάσταση, που επικρατεί εντός της αίθουσας με την παρατηρούμενη έλλειψη αυτοπειθαρχίας των μαθητών και την άδιαφορία τους για μάθησι, μεγάλο μερίδιο ευθύνης αναλογεί αφενός στην εγκατάλειψη της ελληνικής γλωσσικής κληρονομιάς και αφετέρου στην επίβολη «βαρειάς» ύλης (Κωνσταντόπουλος, 2003) άποκομμένης μάλιστα από αξίες και αρετές, που η Έλληνική Παιδεία όρίζει (Jaeger, 1968). Περί του δευτέρου σκέλους προβληματισμού θα έπεκταθώ στο επόμενο θέμα εργασίας. Λέγω επί του παρόντος τούτο, που όφείλουν να μελετήσουν οί ειδικοί επιστήμονες, ότι ό νοϋς του νέου μας κατακτά την αυτοπειθαρχία σχεδόν αυτόμάτως, όταν μαθαίνει να γράφει με την ιστορική μας Όρθογραφία και Γραμματική. Έθίζεται δηλαδή να λειτουργή σε ένα ώργανωμένο και άρτιο νοητικό πλαίσιο, με κανόνες και λογική. Τούτο άντανακλά στην άνάπτυξη γενικώς άρετών, και ειδικώς στην αυτοπειθαρχία.

Σχετική μελέτη δεικνύει, ότι το παιδί, έκφραζόμενο γραπτώς με την Έλληνική (Greek) και όχι με την «μοντέρνα» (άπλοποιημένη έως άλαλούμ) γραφή, την άποκληθείσα Νεο-ελληνική (Modern Greek), αναπτύσσει περισσότερο τις Όπτικοαντιληπτικές του ικανότητες (διακριτική ικανότητα και μνημονική συγκράτησι, όπτική βραχύχρονη μνήμη, ακρίβεια γραφής, ταχύτητα επεξεργασίας συμβόλων, όπτικοκινητικό συντονισμό). Υπερτερεί σε Λεκτικές ικανότητες (λεξιλόγιο, λεκτική κατανόηση, δημιουργία έννοιών, γενικεύσεων και κατηγοριών). Διαπιστώθηκε δηλαδή άνοδος στις ικανότητες για άφαιρετική σκέψη και γλωσσική άνάπτυξη (Τσέγκος, 2005). Είναι καταφανές, πως η γλωσσική «άπλοποίησης» (κατάργησις τόνων και πνευμάτων, μακρών και βραχέων, δοτικής πτώσεως, τρίτης κλίσεως ούσιαστικών και επιθέτων, διωγμός του τελικού νί, άνορθογραφία, κ.ά.π.) έπέφερε νοητική ύποβάθμισι και περιορισμό σε όλες τις πνευματικές λειτουργίες των νέων μας. *(Από τότε που επανέφερα σε προσωπική χρήση την Έλληνική με τους γνήσιους κανόνες, αυτήν δηλαδή που γράφω ένταϋθα, διεπίστωσα και στον έαυτό μου σημαντική πρόοδο).*

Τό ελληνόπουλο υίοθετεί τις κλασικές αρετές και αξίες, όταν διδάσκειται κείμενα με τὰ φωτεινά ιστορικά μας παραδείγματα ήθικης διαπαιδαγωγήσεως, και όχι με συνταγές μαγειρικής και διαπολιτισμικά άνούσια κείμενα. Η Έλληνική Παιδεία άλλωστε είναι οίκουμενική και πανανθρώπινη, όποτε στο ελληνικό σχολείο μπορούν να αναπτύξουν και οί άλλοδαποι μαθητές ύγιή, έλεύθερη και πολύπλευρη προσωπικότητα. Δυστυχώς έδω και μιá γενιά, ή μόν έλλειψις κανόνων και ή «άπλοποίησης» στην γλώσσα προκάλεσε νοητικό άποσυντονισμό και γενικευμένη άνευθυνότητα, άφοϋ τὰ λάθη πλέον «έπιτρέπονται», δέν διορθώνονται, όπως θέλει δηλαδή γράφει ό καθένας, οί άλλεπάλληλες δέ άλλαγές βιβλίων και ύλης χάριν της «πολυπολιτισμικότητας» άποδόμησαν την Έλληνική Άγωγή.

Τὸ χειρότερο ὅμως πλέον εἶναι πὼς οἱ ἴδιοι οἱ νέοι ἐκπαιδευτικοί, «τέκνα» τῆς «μοντέρνας» γλώσσας καὶ τοῦ ἐμφανῶς ἀποτυχημένου ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος, εἶναι ἀνορθόγραφοι καὶ ἀδίδακτοι ἐλληνικῶς, μὲ περιορισμένη δυνατότητα προσβάσεως στὶς ἐλληνικὲς πηγές πρὸς αὐτο-μόρφωσι, ἀφοῦ ἡ Ἑλληνικὴ τοὺς φαίνεται ὡς «ξένη» γλῶσσα. Ἡ γραπτὴ τους ἔκφρασις νοσεῖ (ὄρα γραπτὰ φοιτητῶν πανεπιστημίων). Ὑπάρχει ὅθεν γενικευμένο ἔλλειμμα νοητικῆς πειθαρχίας καὶ ἀδυναμία μεταδόσεως ἀρετῶν καὶ ἀξιών στοὺς μαθητές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αραβανής, Γ. (2000) *Πειθαρχία και Εκπαίδευση*. Αθήνα
- Διαμαντόπουλος, Π. (2002) *Σχολικὴ Παιδαγωγικὴ – Θεωρία του Σχολείου*. Αθήνα
- Κανάκης, Ι. (1987) *Η οργάνωση της διδασκαλίας-μάθησης με ομάδες εργασίας*. Αθήνα
- Κοσμόπουλος, Α. (1983) *Σχεσιοδυναμική: Παιδαγωγικὴ του Προσώπου*. Αθήνα
- Κωνσταντίνου, Χ. (1997) *Σχολικὴ πραγματικότητα και Κοινωνικοποίηση του Μαθητή*. Αθήνα
- Κωνσταντόπουλος, Χ. (2003) *Σταματήστε νὰ πονᾶτε τὰ παιδιά*. Αθήνα (Β' ἔκδοσις)
- Μαριδάκη-Κασσωτάκη, Αικ. (2012) *Παιδαγωγικὴ Ψυχολογία*. Αθήνα
- Ματσαγγούρας, Η. (1982) *Ψυχοπαιδαγωγικά Θέματα Προδημοτικῆς και Πρωτοδημοτικῆς Αγωγῆς*. Αθήνα
- Μπρούζος, Α. *Η ανοιχτὴ Διδασκαλία ως μια δυνατότητα της Κριτικῆς Επικοινωνιακῆς Διδακτικῆς*. Στο Ματσαγγούρας, Η. (1999) *Η Εξέλιξη της Διδακτικῆς – Επιστημολογικὴ Θεώρηση*. Αθήνα
- Πυργιωτάκης, Ι. (2000) *Εισαγωγή στην Παιδαγωγικὴ Επιστήμη*. Αθήνα
- Τσέγκος, Ι. (2005) *Ἡ Ἐκδίκηση τῶν Τόνων*. Αθήνα
- Jaeger, W. (1968) *Παιδεία*. Αθήνα (Δ' ἔκδοσις)